

Eerste Kamer der Staten Generaal
 Vaste commissie voor Veiligheid en Justitie
 Postbus 20017
 2500 EA DEN HAAG

Den Haag, 14 juni 2016
 dossiernummer:
 uw kenmerk:
 telefoonnummer: +31 (0)70 335 35 35
 e-mail: info@advocatenorde.nl

Betreft: aanvullende reactie op rondetafelgesprek inzake KEI

Geachte leden van de vaste commissie voor Veiligheid en Justitie van de Eerste Kamer,

De Nederlandse orde van advocaten (hierna NOvA) dankt u voor de gelegenheid om ons standpunt inzake de digitalisering van de rechtspraak toe te lichten in een informeel gesprek met uw commissie.

Wij maken bij deze gebruik van de door u geboden gelegenheid om de vragen die niet aan bod zijn gekomen tijdens dit gesprek alsnog te beantwoorden.

Afgenomen vertrouwen

Het informele gesprek heeft een aantal nieuwe gezichtspunten opgeleverd. Die gezichtspunten hebben een impact op de beantwoording van de openstaande vragen. De uitspraken van de heer F. Bakker, voorzitter van de Raad voor de Rechtspraak, tijdens de bespreking zijn zeer verontrustend.

Hij maakte duidelijk dat de Raad twee typen gebruikers onderscheidt:

1. de rechtbankmedewerkers (rechter en staf)
2. de balie (advocaten)

De voorzitter van de Raad vergeet hierbij de deurwaarders, de notarissen, de bestuursorganen en de overige rechtzoekenden.

De heer Bakker gaf tijdens het gesprek aan dat hij niet de belangen van de balie ("met alle respect") dient in dit project, maar de belangen van de rechtbankmedewerkers. De opvatting van de voorzitter van de Raad is samen te vatten met: "Wat goed is voor de Rechtspraak, is goed voor iedereen". Deze opvatting miskent het cruciale belang van een adequaat rechtsverkeer tussen de rechtzoekenden en de rechtspraak. KEI beoogt nu juist digitalisering en kwaliteitsverbetering van dat rechtsverkeer. Dat belang verdraagt geen onderscheid tussen de rechtbankmedewerkers en de rest van de wereld.

Bezoekadres
 Neuhuyskade 94
 2596 XM Den Haag
 Tel. 070 - 335 35 35

Postadres
 Postbus 30851
 2500 GW Den Haag

De boodschap van de Raad dat wensen van ketenpartners alleen gehonoreerd worden indien deze in lijn zijn met de wensen van de Rechtspraak, doet geen recht aan de lessen van de Commissie Overheid en ICT ('Commissie Elias'). De commissie waarschuwt:

*"De onderzochte casus hebben laten zien dat projectorganisaties te vaak de belangen van gebruikers uit het oog verliezen. Zij vullen dan eisen en wensen van gebruikers zelf in en controleren niet of onvoldoende of die interpretatie strookt met de werkelijke behoeften. In zulke gevallen is het onzeker of het projectteam iets ontwikkelt wat de gebruikers daadwerkelijk zullen accepteren en gebruiken.[...] Zulke kwesties zijn onnodig en kunnen worden voorkomen door structureel de behoeften van de (eind)gebruikers voorop te stellen."*¹

Wel verklaren de uitspraken van de voorzitter van de Raad de opstelling van de Rechtspraak in de eerdere gesprekken met de NOVA.

Beantwoording vragen

Na deze inleiding gaan wij hieronder in op de vragen die tijdens het informele gesprek niet aan bod zijn gekomen, maar die wij desondanks van belang voor uw commissie achten:

- Procesmatig: hoe vindt de afstemming tussen alle betrokkenen plaats voordat er in Civiel 1.0 een go-no-go besluit wordt genomen (dat per KB wordt geformaliseerd)?

De NOVA heeft tijdens het informele gesprek voort het eerst en onverwacht vernomen dat de Rechtspraak reeds criteria heeft geformuleerd voor go/no go. Er is hierover geen overleg geweest tussen NOVA en Rechtspraak. Wel is er overleg geweest over criteria van de NOVA om in te stemmen met een go. Hoe onze lijst zich verhoudt met de criteria van de Rechtspraak is niet bekend. Ook weten wij niet of, en zo ja, welk gewicht de Rechtspraak toekent aan de criteria van de NOVA. De voorzitter geeft aan dat deze alleen meewegen als zij in lijn zijn met of in het voordeel zijn van de belangen van de Raad

- Tijdens de aanloopfase van KEI gaan er drie systemen naast elkaar lopen, namelijk het huidige systeem van zaken en het nieuwe, plus het bestaande papieren procesdossier dat voor natuurlijk personen gecontinueerd wordt. Hoe lang is dit technisch verantwoord? Betekent dit dat er verschillende procesreglementen gehanteerd worden? Zijn daarvoor voorzieningen getroffen, bijv. qua personeel en financiën?

In de eerste periode na de start van de uitrol van KEI, zijn er 2 procesrechten en 3 kanalen voor indiening (papier, webportaal, Aansluitpunt) die niet functioneel gelijkwaardig zijn. Als we hoger beroepzaken meetellen zijn er zelfs 4 verschillende kanalen. De advocaat zal per zaaktype en per rechtbank moeten bepalen wat de gewenste indieningswijze is. Dit is een foutgevoelige situatie die naar de mening van de NOVA zo kort mogelijk moet duren.

Onze wens om de toegang tot de digitale strafdossiers (Advocatenportaal) uniform met de toegang tot de civiele en bestuursdossiers mogelijk te maken, wordt de komende jaren niet gehonoreerd. Advocaten zullen lange tijd met verschillende digitale systemen moeten werken, een onwenselijke situatie.

¹ Parlementair onderzoek naar overheid en ICT, 15-11-2014, kamerstuk 33 326

- Is er consensus bij alle betrokkenen over de eindfunctionaliteit van het Systeem?

Nee, tijdens het gesprek gaf de voorzitter van de Raad aan dat hij rekening houdt met een productieverlies van 10% en met langere wachttijden tijdens de aanlooperperiode. Hoe lang de aanlooperperiode duurt is ongewis. Men staat pas aan het begin van het ontwikkelen van een noodscenario om de negatieve gevolgen voor de rechtszoekende te vermijden.

Verder staat vast dat de Rechtspraak geen budget heeft voor de aanschaf van nieuwe ergonomisch verantwoorde apparatuur of opleiding of ondersteuning van de overgebleven rechtbankmedewerkers. De ontslagrondes zijn al begonnen nog voordat de testfase is begonnen.

Gezien deze en andere uitspraken van de voorzitter van de Raad tijdens het informele gesprek is er geen sprake van consensus. Gezien de opstelling van de Raad lijkt de Raad helemaal niet uit te zijn op consensus. Als het systeem goed is voor de Rechtspraak, is het goed voor iedereen. Deze ontwikkelingen acht de NOVA onwenselijk en zeer riskant voor de toegankelijkheid en het functioneren van de Nederlandse rechtspraak. De NOVA beraadt zich dan ook over diens positie.

Met vriendelijke groet,
namens de algemene raad van de Nederlandse orde van advocaten

Leonard Böhmer
portefeuillehouder kwaliteit en innovatie rechtspraak